

INVENCIBLES MAIS ESQUECIDOS

Diana Bernárdez

O galego é un pobo migrante. Na procura dunha oportunidade, dun cambio ou dunha saída á súa situación a maior parte dos galegos que emigraron dende fai séculos fixérono por cuestións laborais. O pasado foi especialmente duro. A mediados, rematada a guerra civil española foron moitos os que trataron de buscar unha segunda oportunidade noutro lugar. Outros, sen marchar por completo nin ficar aquí, tiñan o traballo moi lonxe da casa. É o caso dos mariñeiros que, cos avances na construción naval, puideron ir máis lonxe do que o facían até aquel momento.

Boa parte dos pesqueiros do país dirixíronse cara o norte. Detivéronse cando atoparon faena. Onde bate o mar máis bravo. Un lugar farto de traballo e espléndido en peixe. Chegaron ó Gran Sol. A longa travesía obrigaba a ir a terra para repoñer víveres pois non voltarían até teren as bodegas cheas. Deste xeito, comezou a relación entre os mariñeiros galegos e o pobo de Bantry sito no condado de Cork (Irlanda). Pouco a pouco, algunhas casas armadoras galegas tamén se estableceron alí. A combinación das duras condicións de traballo e das escasas medidas de seguridade provocou que foran frecuentes os accidentes abordo dos pesqueiros. Un golpe de mar podía levar a calquera.

Foi o caso de Constantino Leal Piñeiro e do seu compañeiro A.L.C.. O 3 de marzo do ano 1.965 traballaban abordo do pesqueiro 'Altea' cando o mar lles cobrou coa vida. Constante 'o da pimpona', como era coñecido na súa vila natal, Bueu, apareceu ós dez días no aparello doutra embarcación galega que faenaba na zona. O seu compañeiro correu distinta sorte pois nunca o atoparon.

Nese momento, comezou unha auténtica odisea para a súa familia que podería rematar agora, case cincuenta anos despois do seu falecemento. O finado tiña trinta anos e deixou muller e dúas fillas. A súa dona, Gloria Agulla con vinte e oito anos e as pequenas de once anos, Julia, e vinte e dous meses, Gloria, tivo que traballar moi duro para sacar ás nenas adiante.

Por se a situación non fora complicada en por

Constante e a súa familia na romería de Sanamedio

//Foto cedida

ela, sumémoslle a insolidaridade dunha casa armadora que lle amosa un documento á viuva que debe asinar para supostamente cobrar o seguro pola morte do seu home e que logo resulte que xa lle deran sepultura ós seus restos nun cemiterio irlandés e o servizo funerario esgotara tal compensación. Na actualidade Gloria supera os setenta anos e está decidida a repatriar as cinzas do seu defunto marido.

-Por que non trouxeron ó seu home cando faltou?

- Na casa armadora decíanme que collera a indemnización porque tiña que manter ás miñas fillas. Logo, chegoume unha carta que falaba de que me pertencían 8.000 ou 10.000 pesetas. Fun a Cangas, á casa armadora con ela. Unha vez alí ven o xefe e dime <señora, este es el gasto que ocasionó su marido en Bantry>.

- Tivo algún tipo de axuda?

- Comecei a cobrar dous anos despois. Cobraba 1.000 pesetas pola viudedade e 500 por cada

filla. E para conseguilas aínda tiven que dar moitas voltas. Entreguei o certificado de defunción me enviaran en Massó, aquí en Bueu, e seica tiña que esperar a que chegara a Cangas para que mo tramitaran. Fun a Cangas e non sabían nada. Alí topeime cunha rapaza que me arranxou todo para que as nenas tiveran a seguridade social polo pai.

- Había máis casos coma o seu?

-Miraba que morría aquel, aquel outro e tampouco os traían. Nese sentido non me sentía soa porque sabía que había máis xente á que lle pasaba o mesmo.

- Tivo que traballar moito para sacar soa ás súas fillas.

-Andiven toda a vida na de Massó. Sempre tratei de que non tiveran falta de nada. Que non foran menos ca os demais nenos por non ter pai. A máis maior, aos doce anos foi para o colegio de huérfanos do mar que había en Ferrol. A pequena criouse entre a escola das monxas e a fábrica de Massó.

- Agora quiere repatriar as cinzas do seu home, como non o trouxo antes?

-Non tiña tempo. De feito non sabía nin que

Constantino Leal Piñeiro

// Foto cedida

estaba a dúas horas de avión da súa tumba. Agora podó facelo.

-En que fase están os trámites da repatriación?

-Só nos queda agardar. Xa enviamos a solicitude con toda a documentación que nos pediron. Neste momento dependemos do que nos digan para tralo e enterralo por fin na súa terra.

[Reseña bibliográfica] MICHAEL J. CARROL RETRATA Á 'SEGUNDA ARMADA INVENCIBLE'

O'Xedas

La Segunda Armada Invencible. Pesqueros Gallegos en el Gran Sol é un traballo de 152 páxinas do autor irlandés Michael J. Carrol natural de Bantry publicado en España por Netbiblo no ano 2008.

La Segunda Armada Invencible é, segundo o seu autor, un libro contra o esquecemento. Michael J. Carroll lembra nesta obra os anos en que Bantry, un pequeno pobo costeiro do condado de Cork no oeste de Irlanda, foi "invadido" por mariñeiros galegos que acudían ao seu porto en busca de refuxio e subministracións. A narración abarca o sucedido desde a chegada dos primeiros barcos, en 1946, até os últimos anos da década dos 70, en que os barcos deixaron de visitar Bantry. Un libro contra o esquecemento dunha época e das súas xentes, unha homenaxe a aqueles que viviron aqueles duros anos, no que se alternan divertidas anécdotas e episodios trágicos.

Este volume resulta imprescindible para coñecer, desde a perspectiva irlandesa, a intrahistoria dese "desembarco" pesqueiro. O Instituto Universitario de Estudos Marítimos e o Instituto Universitario de Estudos Irlandeses, pertencentes á Universidade da Coruña, publican este documento como homenaxe a todos os implicados naquela empresa por consideralo fundamental para calquera estudioso sobre temas marítimos e históricos, así como para o público en xeral.

